

Can YÜCEL	Talip APAYDIN
Metin ERKSAN	N. YAZIKUŞU
Reşat ENİS	Nuri KUTEŞ
Yaşar KEMAL	Fakir BAYKURT
Turhan DOYRAN	Semih BUĞU
Nazlı CİLVANALI	Tahsin YÜCEL
Jackques PREVÈRT	Vildan AKSU

SANATIN FAYDASI KONUŞULURKEN

Yeditepe» gazetesinde sanatın faydası üzerine yazılar çıkıyor. Önce Memet Fuat yazdı, sonra Tahsin Hüsnü imzalı bir yazı okuduk, 15 Eylül. 1952 sayısında da Can Yücel'in «Gene Sanatta Fayda Meselesi» adlı bir yazısı var.

Sanatta fayda meselesini en derli toplu inceliyen Tahsin Hüsnü'nün sanatın çağımız toplumlarında yeri ve görevi hakkındaki fikirleri üzerinde durmak istiyoruz.

Tahsin Hüsnü Bedri Rahmi'nin fayda anlayışındaki sakatlığı belirttiğinden sonra («Eşyanın kullanılmasından gelen fayda ile sanatın faydası ayrı şeydir»), «sanat kurtuluşumuza, (tabiat kuvvetleriyle zararlı toplum kuvvetlerinin esirliğinden kurtuluşumuza) yaradığı için ve yaradığı kadar faydalı oluyor.» diyor. İlkel toplumlardan aldığı örneklerle bunu gösteriyor. Ve «Çağımızın toplumlarında da sanatın yeri, görevi değişmemiştir. Tabiat kuvvetleriyle zararlı toplum kuvvetlerine karşı savaşıldığı müddetçe, yani yeryüzünde insanlar yaşadıkça da değişmeyecektir. Sanat bu savaşlarda yardımcıdır, yardımcıımız kalacaktır ve faydası anlattıklarında. Estetik değerde anlattıklarının kurtuluşumuza yarayıp yaramamasına göre, o ya faydalı, ya faydasız olur.» diyor. Tahsin Hüsnü'nün bu düşüncelerinde mühim hatalar var; sanatta fayda meselesini her zaman müşahhas tarihî şartlar içinde incelemeyi için belirli bir zaman ve belirli toplumlar için doğru olan bir hükümü genelleştiriyor, bütün toplumlara yayıyor. Açıklyalım:

«Sanat zararlı toplum kuvvetlerinin esirliğinden kurtuluşumuza yaradığı için ve yarayacağı kadar faydalı oluyor.» Tahsin Hüsnü'nün bu sözü zararlı, yani toplumun gelişmesine engel olan, toplum kuvvetlerinin bulunduğu toplumlar için doğrudur. Ama Tahsin Hüsnü bu kadarla kalmıyor: «Çağımız toplumlarında da sanatın yeri, görevi değişmemiştir. Tabiat kuvvetleriyle zararlı toplum kuvvetlerine karşı savaşıldığı müddetçe, yani yeryüzünde insanlar yaşadıkça da değişmeyecektir.» şeklinde bir iddiada bulunuyor. Tahsin Hüsnü'nün yanlışlığı nokta burası. Bir insanın böyle söyleyebilmesi için toplumların gelişme seyriinden de, dünyadan da bihaber olması lazım. Can Yücel arkadaşımız «belli başlı noktalarda» Tahsin Hüsnü ile beraber olduğunu yazmıştı; bu fikrine de iştirak ediyor mu? Yeryüzünde insanlar yaşadıkça zararlı toplum kuvvetlerine karşı savaşılacak demek yeryüzünde insanlar yaşadıkça zararlı toplum kuvvetleri mevcut olacak demektir, «zararlı toplum kuvvetlerinin esirliğinden» kurtulamıyacağız demektir. O halde sanatın faydasına ne lüzum var?

«Zararlı toplum kuvvetleri», belirli tarihî, sosyal, ekonomik şartlar içinde mevcuttur; onları ayakta tutan belirli ekonomik temeller vardır, bu temeller ortadan kalkınca onlar da tarih sahnesinde çökecektir. Şimdiye kadar tarih sahnesinden çekilen her «zararlı toplum» (Sonu 4. de) **BERABER**

''Karanlık Dünya,, dan bir sahne

METİN ERKSANLA KONUŞMA

Metin Ersan, yerli rejisörlerimizin en genci. «Karanlık Dünya - Aşık Veysel'in Hayatı» onun ilk filmi olacak. Fakat sağlam bir sanat ve dünya görüşüne sahip oluşu, ilerisi için ümit verici. Sinema mevsimine girdiğimiz şu günlerde, onunla yaptığımız bir konuşmayı aşağıda okuyacaksınız.

1) Sinemanın diğer sanatlarla bakarak topluma daha etkili ve onlara üstünlüğün kabullendirmiş bir durumu var. Bu konuyla ilgili ve bilen biri olarak nedenlerini açıklar mısınız?

1) Bu soruların cevabına şu büyük cümleyle başlanabilir. «Sinema bütün sanatların en büyüğü ve en önemlisidir, bunu büyük bir adam söylemiş. Hem de daha sessiz sinema devrinde.

Büyük sanattır; çünkü gerçek ve ileri bir propagandayı geniş anlamı muhtevası - şekliyle ve teknik imkanlarının fazlalığıyla geniş halk yığınlarına daha kolay ulaştırır.

Sanatların en önemlisidir; çünkü (sanat sosyolojisi) diğer insanlara fikir ve his ulaştırırken Edebiyat, Müzik, Resim, Tiyatro toplamları gibi dört büyük sanat bölümünden ortak olarak ileri derecede faydalıdır.

2) Türk sinemasının durumuna ne dersin?

2) Berbat. Bu bir sistem-düzen meselesidir. Ancak sistem değişir ve yeni bir düzen kurulursa o da amaçlarını kolayca elde eder ve bir sanat haysiyeti kazanır. Yoksa bu durumda kimse onu gerçek ve ileri yoluna koyamaz.

3) Rejisör olarak neler yapmağı düşünüyorsunuz?

3) Bazı sanatçılar dünya ve sanat görüşlerini bilimsel düşünce açısından realiteyi görüp anlamaya çalışarak kazanır. Ben de bu noktadan hareket ederek, halkın hayat gerçeklerini aksettirmeyi, özlemlerini göstermeyi ve onu bu öz-

lemlere kavuşma mücadelesinde desteklemeyi sanatın amacı biliyorum.

Toplumcu, faydacı ve gerçekçi sanatın ileri ve müspet bir fonksiyonu vardır. İleri bir sanatçı da bunları görüp, namusluca anlatabilendir.

4) Peki Metin, «Aşık Veysel» filminde sen bunları gerçekleştirebildin mi?

4) «Aşık Veysel» benim ilk filmim olduğu için onu bütün kusurlarına rağmen seviyorum. Fakat filmi hazırlanması ve çekilmesi esnasında birçok aksaklıklar oldu. Bunlardan birincisi senaryoyu yazdığım zanneden Bedri Rahmi ile beraber çalışmamızdır. Bedri Rahmi ve onun gibi düşünenler memleketi hâlâ bir Piyer Loti gözüyle görmek istiyor. Onlar için insanın psiko-sosyal davranışının, onun mücadelesinin ve onun realitesinin önemi yoktur. Bedri Rahmi senaryosunu tabloları gibi yapmış. Muhtevassız, şekilsiz bir yığın motif halinde. Üstelik sinemaya dair hiçbir fikri yok. Seneryo nedir bilmiyor. Sinemanın kurallarından anlamıyor. Tabii böyle mariz bir insan sevgisi, halka karşı Piyer Loti hayranlığı ve metodsuz bir düşünce ile ileri, halkçı ve gerçek bir sanat yapılamaz.

Üstelik B. Rahmi Varlık dergisine bu konuda hiç aklı olmayan bir takım beyanat vermiş. Bunları burada cevaplandırmak konumuz dışında.

İkinci aksaklık ise şu oldu: Veyse-lik yakından tanıyınca onun geri ve basit bir sanatçı olduğuna vardım. Devrin büyüklere övmeler yazılarak, (Sonu 4. de)

Edebiyat Krikpınarı

Ufuklar dergisinin son sayısında Nurullah Ataç'ın edebî ödüllere üstüne bir yazısı var. Orhan Burian'a cevap veriyor. Aralarındaki tartışmanın bir kaç yazılı bir geçmiş olsa gerek. Öndeki yazıları bulup okuyamadım. Yalnız Nurullah Ataç sözü geçen makalesinde tartışmanın bir özeti verdiğini için her iki yazarın savunduğu fikirler hakkında yanlış bir itiba vereceğimi sanmıyorum.

Mesele, devletin sanatçıyı himaye edip etmemesi üzerinde kopuyor. Nurullah Ataç devlet himayesini olağan, hatta gerekli görüyor. Üstelik bunu eski caize geleneğiyle bağdaştırmağa çalışıyor. Kısacası yarışmalarla, dağıtılacak ödüllerle, seçilip basılacak kitaplarla edebiyatta bir çeşit devlet yönetmeliğinin kurulmasını istiyor. Orhan Burian ise memleketimizde devlet anlayışını henüz kök salmamış olmasına dokunarak, bu işin hükümet eline çıkarılmasına karşıdır. İktidarda olan siyasi teşekkülün kendi borusunu çalan sanatçıları tutmak suretiyle hem sanat hayatımızda bir ikilik yaratacağını hem de sanatçılarımızı toplum içinde kendilerine düşen ödevi görebilmeleri için gerekli hür ve tarafsız tavırdan mahrum kılacağını ileri sürüyor.

Hiç şüphe yok ki bu tartışma yıllardır gevelenen ana meselelerimizden birine dokunuyor. O da şu: Edebiyat hayatımız daralmıştır. Sanatçı sanatıyla yaşayamamakta, yetkin olduğu işi, zenaati, yani sanatı dilediği gibi yapmaya imkân bulamamaktadır. Sanatçı toplumumuz içinde kişiliği olmayan, devde kulak, sözü ciddiye alınmayan, kendi kendiyi gelin güvey bir acube haline gelmiştir. Edebiyat piyasasının sanatçılara yüz vermemesi bir yana; bugün için ne caize verecek zengin, ne de zenginden caize alacak sanatçı olmadığına göre «Yetiş Devlet Baba» diye feryat etmekten başka çare kalmıyor.

Sanatta devlet himayesi denilince, her nasılsa isim yapmış, idare heyetlerinde, millet meclislerinde, ekâbir soforalarında, üniversite kürsülerinde yer tutmuş sanatçılar kastedilmese gerek. Kala kala geriye sanat dergilerinde pir aşkına yazı bastıran, yok pahasına kitap satan, ticarethanelerde, velhasıl şurda burda harcadıkları günlerine karşılık kat kanaat yaşayan genç sanatçılar kalmaz.

Malûm, bugün sanatçıyla edebiyat piyasası arasında bir uçurum var. Memleketimizin sosyal ve ekonomik şartlarını kâle almakla beraber, bunda ihtiyarların (Madam «genç» sözü bir edebî terim haline geldi, neden biz de bu terimin dışında kalan sanatçılara ihtiyar demiyelim!) sanat piyasası içinde hâlâ ayakta durup da ikidebir azdiren yana çıkmaya hallenen sanat adamlarımızın da suçlu olduğunu görmememizle gelemeyiz. Onlar «Yok bu şirden hoşlandım, yok şu hikâyeden hazetmedim» kabilinden tenkit taslaklarını bırakıp, «Gençler Türkçeyi kullanıyor... Şu sair için zarım atıyorum» çeşidinden sırt sıvazlama ağzlarına son verip yeni yetişen sanatçı kuşağını ger-

(Sonu 4. de)

Can YÜCEL

NEDEN BÖYLE YAZIYORSUNUZ?..

Bu sualle neyi kastediyorsunuz? Niçin, kolay şöret, kolay para kazandıran bir aşk romanı değil de, herkesin uykusunu kaçırarak zehir zenberек romanlar yazıyorsun mu demek istiyorsunuz?

Ben, sanatı gaye uğrunda kullanıyordum. Kitlenin ızdırabını anlatırken, cemiyetin aksayan taraflarını deşerken bütün insanlar için, iyi bir nizama; bütün insanlar için iyi bir hayata kavuşmanın heyecanını okuyanlara duyurmak endişesidir, bana hâkim olan.

Yoksa siz de, bu sualinizle, «Romanlarında niye teknik yok» mu demek istiyorsunuz?

Roman tekniği, tek bir insan veya bir ailenin psikolojisini, hayatını anlatmak mıdır? Ben kitlenin romancısıyım. Kitlenin psikolojisini, kitlenin hayatını yazıyorum. Bu kitle içinden bir sürü insan, yaşayışlarıyla, maceralarıyla, korkunç kaderleriyle, romanlarıma girmiştir ve elbette girecektir. Bu da bir teknik değil mi? Meşhur Ameri romanlarının bugün yaptığını ben 20 sene evvel «Gece konuştu» romanımla yapmaya başladım.

Oktağ Akbalı tanır mısınız?

Yolgeçen Ham için bir tenkit yazdığımı haber verdiler. Geç okudum. Oktağ ya hayatı ve insanları henüz tanımak fırsatını bulamayan çok genç bir arkadaşdır, yahut ta devekuşu gibi hakikatleri ve tehlikeleri görmekten korkan bir mizaçtır.

Reşat Enis

Bir yazara, azıcık akli başında bir yazara, devrimizde böyle bir soru sorulur mu? Bu devrin yazarı, yani yazar denebilecek yazarı, elbette birşeyler söylemek için yazıyor. Ben, böyle bir suale şöyle bir cevap vermeliydim: «Eğlendirmek için yazıyorum. «Münasibi de bu olurdu. Madem ki soruldu, soran arkadaş bunu akıl etmiş, ben de düşündüklerimi söyleyeyim: İnsanoğlunun durmadan bir ilerleyişi, iyiliğe, aydınlığa doğru bir akışı var. Bu ilerleyişde türlü şartların, türlü insanların payı var. Yazar olarak, düşünür olarak bu ilerleyişe birtakım insanlar da katılıyorlar. Ben inaniyorum ki bunların bu ileri gidişte payı, rolü çok büyüktür.

Bu insanlar da iki kısım: biri insanlardaki büyük ümit ateşini öldürenler, ilerleyişe çelme takanlar. Yukarıda, böyle bir suale şaşıttım söylemişim. Ben bunları yazar değil, insan bile saymıyorum ki.. Toplumda türlü kötülükler, bayağı, korkunç işler yapan kişiler çıkıyor. Bunlar affedilebilir gibime geliyor. Ama bir yazar, bir düşünür hiç bir zaman, hiç bir şartla affedilemez. Bunların yapabilecekleri kötülük yanında bütün diğer kötülükler hiç kahr.

Toplum içindeki sorumluluğunu iyice kavramış bir yazar, korkmadan, namuslu ve cesur görevine devam etmelidir. Sorumluluğu kavramış bir yazarın elinden zaten başka türlü gelmez.

Yaşar Kemal

BARBARA

Hatırla Barbara, bebeğim benim,
Nasıl yağırıysa şimdi Brest'e,
Bir yağmur yağıyordu o gün de böyle,
Bardaktan boşamrcasına.
Gülerekten yolda gidiyordun sen,
Fevkalâde güzel, iki dirhem bir çekirdek,
Sırsıklam olmuş,
Gidiyordun yağmur altında.
Hatırla Barbara, çiçeğim benim,
Siyam caddesinde karşılaşmıştık,
Gülümsemiştin bana,
Benim sana gülümsemişim gibi.
Hatırla Barbara, meleğim benim,
Birbirimizi tanımadığımız halde,
Birbirimize gülümsemişimizi,
Unutma sakın ha!
Bir adam saçağın altına sığınmıştı,
Seni çağırdı: Barbara, Barbara.
Ona doğru koştu yağmur altında,
Sırsıklam, neşe içinde.
Hatırla Barbara, keklğim benim,
Onun kollarına atıldığını.
«Sen» dediğim için affet güzelim,
Sakın darılayım deme, Barbara.
Ben sevdiğim herşeye «Sen» derim,
Bir kerecik görsem bile.
Ben bütün sevişenlere de aynı şekilde,
Onları tanımasam da «Sen» derim.
Hatırla Barbara, iki gözüm benim,
Hatırla ve unutma hiçbir zaman,
Bahtiyar yüzünün üzerinde ki,
Bu mes'ut şehir üzerinde ki,
Arsenal ve deniz üzerinde ki,
«Ouessant» vapuru üzerinde ki,
O sessiz ve bahtiyar yağmuru.

Ah Barbara, canım Barbara, güvercinim Barbara,
Ne fena şey şu harp
Ah ne fena.
Ne yapacaksın şimdi
Bu kurşun yağmuru altında
Bu ateş yağmuru altında
Bu çelik yağmuru altında
Bu kan yağmuru altında.
Seni kollarında sıkıyan sevgilin
Acaba öldü mü, kaldı mı?
Belki ölmüştür, belki yaşıyordu,
Kimbilir?
Ah Barbara, canım Barbara, gözümün nuru Barbara,
Brest'e yine yağmur yağıyor,
Önceki yağmurlar gibi,
Bardaktan boşamrcasına.
Gelgelelim zaman eski zaman değil,
İşte herşey bozulmuş,
Korkunç bir gazap yağıyor, karanfilim,
Kasvetli bir hüznün yağmuru yağıyor sanki
Brest şehrine havadan.
Bu fırtına başka fırtına,
Basit bulutçuklardan değil,
Kursundan çelikten kandan.
Köpekler gibi uluyan,
Yağmurun akışında
Kaybolup giden,
Kursundan kandan
Bir fırtına bu.
Bu fırtına, sarhoş fırtına,
Uzaklarda yokolur gider.
Ondan hiçbirşey kalmaz,
Brest'ten uzakta, çok uzakta.

Jacques PREVERT
(Çeviren: Vildan AKSU)

FRANSIZ SINEMASININ BAŞARISI

Roul Dufy ile Venedik Festivali'nin «Büyük Resim Mükafatı»nı aldıktan sonra, Fransa aynı festivalde sinemanın en mühim mükafatlarını paylaşarak hakiki bir başarı kazanmıştır. Fransız sineması dört sene içinde üç defa Venedik Festivali Büyük Mükafatını kazanmış bulunmaktadır. «Manon», «Justice est faite» ten sonra «Rasmahon» ile Japonların kazandıkları Büyük Mükafatı gene Fransızlara getirmiştir. Aldıkları diğer dereceler de Fransız Sinemasına, sinema sanatı içinde birinci yeri vermektedir. Şüphesiz bir festivalin neticeleri bu alanda bir hüküm vermemeye yardım ederse de, tam bir ölçü olarak ele alınamaz. Bu netice, çok kimsenin üzerinde hemfikir oldukları şeyin bir festivalde bir daha tekrardan ibarettir.

Lumière'le ilk defa Fransada doğan sinema, Méliès'le ilk defa sanat haline giriyordu. Biz gayet iyi biliyoruz ki, ilk sinema sanatı sadece bir «Théâtre Optique» ve Méliès'le «Cinéma Théâtral» olmak idiasında idi. Onun tam bir sanat olarak gerçekleşmesi daha bir çok sanatçıların gelmesini bekleyecektir. Ne olursa olsun, sinema doğuşu gibi sanat oluşu da Fransızlara çok şey borçludur. Bununla beraber Fransız sineması ilk cihan harbini takip eden senelerde mevkiini kaybetmiş, sanatı değeri bakımından da Almanyanın yerini tutamamıştı. Bununla beraber Fransız sineması Abel Gance, Jean Vigo, L'Herbier, René Clair gibi «Avant-Garde» sanatçıları mühim bir sanat gelişmesinin ilk eserlerini vermişti. Öte taraftan Canudo, ve bilhassa Delluc, sinemanın gelişmesinde ve entellektüel anlaşılmasında mühim rol oynamakta idiler. Bu rol sine-klüblerle halâ devam etmektedir. Daha sonra Fransız sineması Jean Renoir, Feyder ve sessiz sinemanın birçok sanatçılarıyla, sadece ikinci plânda kalıp büyük sanatçılar vermekten kurtuluyor ve hareket bilhassa eserlerin çoğalmasıyla büyüyordu. Bu elbette herşeyden önce Fransız sinemasının ekonomik gelişmesine bağlı idi. Ancak sanatçılar, ekonomik buhranlardan dahi eserlerin değeri ile Fransa'nın bu sanatın vatani olarak borçlu olduğu şerefi kurtarabilmişlerdir. Denebilir ki, Fransız sinemasında değer buhranı hemen yok derecededir. Şüphesiz bu şekil gelişme imkânlarının artması ve her türlü ekonomik gelişme ile bir kat daha artabilmiştir. Nitekim Fransa, meselâ Alman sinemasını 1933 e kadar olan devresiyle boy ölçüşmemiştir.

Bugün de Fransız sinemasında buhran mevcuttur. Bunu filimlerin değer bakımından alçaklıklarıyla izah etmek gibi yanlış görüşlere rastlanmaktaysa da, büyük bir çoğunluk her şeye rağmen bu değer bilâkis artmakta olduğunda hemfikirdir. Ekonomik buhranların halledilmesi şüphesiz Fransız Sinemasını çok daha yükseltecektir.

Renoir gibi, Clair gibi Sinema Sanatının en büyük sanatçılarından birkaçını veren Fransa bugün yepyeni sanatçılarla ve eserlerle bir kat daha zenginleşmektedir. Feyder'in ölümü Renoir'ın Amerikaya gidişi bugün harp öncesinden René Clair'i, Marcel Carné'yi, L'Herbier'yi bırakmıştır. Julien Duvivier gibi birçok sanatçı, çoğu zaman ticari filimlerle duraklıyorsa da, yeni sanatçıların çoğu bu şekil eserler vermektense hiç çevirmemeyi tercih ediyorlar. Meselâ Autan-Lara, Le Chanois, Clouzot, Daquin, ve daha bir çoğu. Yeni nesil arasında büyük ümit var. Meselâ iki sene evvel Justice est faite» ile Venedik Festivalinde kazanan André Cayatte, aynı eserin devamı olan

«Nous sommes tous des assassins» ile çok daha güzelini verdi. Bu senenin galibi René Clément «Jeux Interdits» ile, Cristian Jacque «Fanfan La Tulipe» ile Fransız Sinemasının son seneler içinde en güzel eserlerini verdiler. Sinemanın nasıl bir sanat olduğunu anlamak ancak böyle eserleri görmekle kabilirdir.

Venedik Festivali'nin neticelerinde René Clair'in «Belles de Nuit» si müsabaka dışı ilân edildi ve ayrıca sinema münekkitleri tarafından verilen mükafatı kazandı. Böylece Venedik Festivali, yarım yüzyıllık sinema sanatını en büyük sanatçılarından birine bir nevi hürmet gösterisinde bulunmuştur. Şüphesiz René Clair, Büyük Mükafat'ın galibi René Clément ile en büyük payı almıştır. Clairi çünkü neslin halâ devam eden temsilcisi ise, Clément yeni bir neslin sanatçısıdır. «La Bataille du Rail» ile başlıyan mesleğinin yeni bir devresinde, şüphesiz daha çok yerli verebilecek durumdadır.

Büyük şair ve sinema senaryo yazarı Jacques Prévert ve Raul Grimault'un La Bergère et le Ramoneur'ü hususi bir mükafat aldı. Halbuki eser, prodüktör tarafından tahrif edilmiş ve Fransız mahkemesince sanatçının kazanmalarından sonra eserin gösterilmesi durdurulmuştu. Buna rağmen, gösterilen eser bu haliyle dahi mükafat kazanmıştır. Bu da, Walt Disney'i bir hayli düşündürse gerektir. Zira eser canlı desenlerden ibarettir. Öte taraftan büyük bestekâr Georges Auric, Marcel Pagliero'nun Jean Paul Sartre'in eserinden çevirdiği La P... Respecteuse'ün müziğiyle bu kolun mükafatını kazanmıştır.

Diğer eserlere haksızlık etmemiş olmak için ilâve edelim: İkinci derecedeki büyük mükafatları John Ford «The Quiet Man» ile, Rossellini «Avrupa 51» ile ve Japonlar «O Haru'nun Hayatı» ile paylaşmışlardır. Frederic March en iyi aktör mükafatını, John Nespulesco «Phone Call from a Stranger» ile en iyi dekor mükafatını kazanmışlardır. Ingrid Bergman, sesi «Avrupa 51» de italyancaya duble edildiği için en iyi kadın aktör mükafatını kazanamamıştır.

Turhan DOYRAN

UFUKLAR

P. K. 2053

Beyoğlu - İstanbul

YEDİTEPE

P. K. 77 - İstanbul

KAYNAK

Anafartalar cad. - Ankara

SEÇİLMİŞ HİKAYELER

P. K. 2045

Bakanlıklar - Ankara

KÜÇÜK DERGİ

Azımkâr sok. 56/2

Aksaray - İstanbul

DÜZELTME

Geçen sayımızda arkadaşımız Can YÜCEL'in çevirdiği Jacques PREVERT'in şiirinin adı;

SARDALYACI KADINLARIN TÜRKÜSÜ

olacakken yanlışlıkla, SANDALYACI.. diye dizilmiştir. Özür dileriz.

YAZIDA KESTİRMELİK

YAYLA HAVASI

Beni Dumanlı yaylarına gönderin
Bana boş geçen zamanlarınızı verin
Mahpusların uzun akşamlarını verin
Canı sıkılanların canlarını
Verin boşa geçmesin verin
Tokadın Dumanlı yaylarına gönderin!

Ben dağlarda gezer yürürüm
Canım sıkılmaz
Nasıl sular akar, ağaç büyür
Bence hayat budur
İnsan önce semeli..
Sonra bir daha kurulmaz.

Bir yılm nasıl geçti ovalarda
Dünyayı yaşadım yaşadım
Aylardır sarhoştum aylamadım
Hele koyun sağan bir gelin tanıdım
Ah kendimi o obaya verdim
Benliğimi oralara bağladım.

Sabahları kalkıyordum çelik hava
İnsan erkeğe daha erkek
Karşı dağlara doğru bağıryordum
Ağaçlar bile uyanmamış daha
Çobanlar ses vermiyordu ağıllardan
Sonra kadınları işe çağırıyordum

Karanlıklarda bakraç sesleri
Bir derenin uğultusu aşağılarda
Daha yıldızlar yeni yeni sönüyor
Dağların dumanı yükseklere doğru
Yuvarlana yuvarlana çekiliyor
Sizin de dünyanız ışıyor oralarda

Öğle üstleri çam ağaçlarının altında
Bu uyku bütün uykulara bedel
Kişi kalkıp oturdu mu bir sefer
Kendisini bir davaya hazır buluyor
Sanki önünden bir yol gidiyor
Geniş bir yol, ışıklı bir yol gidiyor.

O akşam üstleri dağ tepeleri
İnsan ister istemez türkü söyler
Aşağılarda fakir tarlaların ortasında
Küçük fakir köyler
Bu nasıl olmuş da böyle olmuş
Bir acı insanın içine işler.

Bir kayaya yaslanıp bakıyordum
Her şey büyük bir gidişin önünde
Sanki kimsenin olmayan bir irade
Ancak yaylalarda fark ediliyor
Fark ediliyor ve acı çekiliyor
Bir nokta kalıyor kişinin içinde.

Talip APAYDIN

Alishim

Bir sabah gözlerini açtığın zaman
Yüreğindeki karaduman
Kurşun yemiş kara bir kartal kanadı
gibi
Didik-didik;
Kopup gidecek dünyamızdan ötelere
Alishim

O zaman, bir arşın bezim yok demeden
Eğilip, bükülmeden,
Yaşamamın tadına varacaksın;
Yeni doğmuş bir tay haşerliliğiyle
Hayatı seveceksin cömertçesine...
Senin de yerin olacak arzımızın üstünde

Ve bir gün;
Günün doğuşu
Civiltıları bir sabah getirecek odana....

Sen o zaman
Bir masa başında
Avuç içlerine alarak başımı
Ateşli satırlarla
Yüreğini dökü döküvereceksin yavuk
luna

Günahahtan - korkudan habersiz...
Ömründe ilk defa,
Tıpkı bir bal arısı gibi
Döğüşsüz, kavgasız yanyana
Çalışarak yaşayacaksın dostlarınla....

Ve bir daha,
Kapkara göstermeyecek batan gün
Şu karşı ovayı..

N. YAZIKUŞU

Yaşamak

Tezek kokar senin köylerin
İnsan kokar
Çık ayak altındaki mağaralardan
Neler söyler ebem kusağı bilirim
Bulutlarla iyi olursa aran

Buğday.. buğday..
Kayan yıldızlar gece
Birşeyler düşünürüm ki
Acap nedir sence?

Neye yorarsın bilmem ama,
Ben de limanalr gördüm hemserim
Köpküklerini limanalarda bırakıp giden
gemiler gördüm

Dükkânlar gördüm alış verişte
Daha bir söz demiyeceğim işte
Ben vardım oralarda
Yaşamak denene bir olay vardı

Güzelim güne, güneşe karşı
Eli-kolu bağlı insanlar
Sigara içip düşünüyorlardı.

Nuri KUTES

Bize kırk yılda bir nasibolan Ankara şehrinde kulakları çınlayası Salim Şengil, üç yıl evvel, bir münasebetle bana:

— Anladığım hikâyeye, bir örnek buldum: YAĞMUR VE TOPRAK'da çıktı. Mahmut Makal yazmış. Hastaneden, hastadan, doktordan bahsediyor. Kısa! Net! Hareketli! Konuşmalarla ifade iyi.

Demişti.

Daha önce o yazıyı ben de okumuştum. En göze çarpan özelliği, kısalığı ve kestirmeliği idi... (Kestirmelik!) diyorum. Dağ yolları gibi dolambaçlı değil. Telgraf direkleri gibi kestirme!

Köyde (Âdil) diye bir adam var. Kardeşi Enstitüden çıkma öğretmen. Onun kitaplarını dergilerini okumağa meraklı. (Köy Enstitüleri Dergisi) var, altı yedi sayı çıktı, onları falan kış günleri okuyup duruyor. O dergiden seydiği yazıları başkalarına da anlatıyor. Zaten ağzına laf yakışır soydan biri.. Bazan öyle haklı sözleri oluyor ki, karşında edebiyat meraklısı bir abhabım varmış da onunla söyleşiyordum gibi tat alıyorum, hoşlanıyorum.

Âdil'e en son, İlhan Tarus'un (Karnıca Yuvası) adındaki kitabı üzerinde konuştuk. Kitap yeni tabii, daha pek yayılmadı. Âdil'e kitaptaki o yaman, aslan çocukları anlattım. En canlı parça saydığım Atilla, Atilla'nın orospu ablası, memur babası fiân.. Burayı okumak istedim. Bir akşam oturmasında daydık. Gözünü idi. İşler bitmiş demektir. Yüzgünlük var sayılmazdı.

Âdil, daha önce Bizim Köy'ü ve Köyünden'i okudu. Genel olarak Marmıdefendi'yi sevdi. Yalnız söyle bir şey söyledi:

— Eyi ama, Mahmut Makal bir şeyi çok uzatıyor. Hele gayri, son kitabında eh.. Vay kız satıldı, vay gari satıldı, vay düğün tutuldu.. Bir de eşekleri gunnamış, sıpası güzelmiş, sevinmişlermiş, anası gelmişmiş, babası gelmişmiş, dayısı gelmişmiş, nenesi gelmişmiş, dedesi gelmişmiş.. Biri üfürmüş, öteki de üfürmüş, babası, gel sen de üfür demiş.. Bunun alt başı ehşek.. Bu

kadar uzatılır mı? Ahıra bir girdi, bir daha çıkmıyor..

Belki haklı!

Tarus'un kitabından okuduğum parçayı Âdil iyice dinledi. Yazının bazı yerleri, Tarus'un bildiğimiz o ustaca anlatışı ile, pekâlâ çekici idi. Böyle yerlerinde Âdil, sevincini gösteriyordu. Durgun giden yerlerde ise hürmetsizlik olmasın diye dinliyordu.

— Eşese şu: Atilla büyük memur oğlu ama, ablası yukarda dediğim gibi yolsuz, onu öldürecek. Bıçak taşıyor. (Orosbuyu öldüreceğim!) diyor. Atilla'nın arkadaşları Tarus'a (Git, vaziyetini babasına anlat, kızı evden uzaklaştır..) diyorlar. Tarus gidip bunu döyliyecek. (Fakat, diyor, söyleyeceğiz ama adamın huyunu, amelini bilmiyoruz; önce bunu öğrenelim bir..) Başlıyor gayri; adam şöyle, adam böyle, şunu yaptı, bunu etti, bunu tuttu..

Baktım, Âdil sıklıdı:

— Boşla, boşla, dedi. Bu da öyle, ahıra girdi çıkmıyor!..

Gülüştük biraz.

Ondan sonra Âdil, bir fıkrâ anlattı. Kendi başında ngeçmiş:

— Apuhan'nın düğünde beş on kişi muhabbete oturduk. Acıpayam'dan da bir arkadaş var, 14 sene mahpushanede yatmış. İçiyoruz. Acıpayamı, beş altı atınca, çeneye başladı. Hapishanede bahsediyor. Bir başladı, ilk girdiği gündən.. Gardiyanın bıyığı, tahsildar Süleyman, Kız kaçırın Yusuf, Topal Eskiçi, Cafer Onbaş, Yıldız Hanım, Nizamıye kapısı, Yüzbaşı Bekir, Tavası candarma gümandarı.. Sabret Âdil sabret dedim emme, olmuyor.. On dört sene mapusane bu, biter mi? İçimden:

— Şu adama, Allah'tan bi (Af!) gelse de kurtulsak, dedim.

Ardından ilâve etti:

— On dört sene anlatmakla bitmez, güzel yerlerini söylece kısaca anlatır, geçer gidersin!

X

Belki ben de fazla uzattım. Ahıra girdim, çıkmadım. Fakat, bir şey anlatabildim mi?

Fakir BAYKURT

OLAYLAR — NOTLAR

HİKAYENİN YAPISI DEĞİŞTİ Mİ?

«Ufuklar» dergisinde Orhan Aziz-oğlu romanın yapısı üzerine düşüncelerini yazdı. «Ufuklar» biliyorsunuz; konularını daima iyi seçmekle okuyucuya kültür yardımcı olmak isteyen bir çabası var. Her sayısında uğraşmaları muhakkak amacına uygun oluyor mu? Olmuyor ama Orhan Burian'dan mı gelir, Vedat Günyol'un o aydınlık, o tertemiz yazılarından mı gelir, Ufuklar meseleleri olan aydınların dergisi halindedir.

İşte O. Aziz-oğlu, bu dergide romanındaki değişmeden bahsediyor. Romanın yapısının çokca konuşmalara dayanınca daha tabii olduğunu söylüyor. Bu arada bazı romanları örnek gösteriyor.. Elbette ki bir tercümeçi olarak konu yazarın öne aldığı bir mesele olabilir. Ben de aynı konuyu romana bağlı bir adam olduğum için düşünüyorum. Düşünüyorum ya romanların yapısını araştırınca, bakıyorum. Orhan Aziz-oğlu başka yünden alıyor gibime geliyor. Artık doğruluğu su götürmeyen bir gerçek var. Şekli muhteva yaratır; işe bu açıdan bakınca romanın konuşmalara dayanmasını da, romanın kendi dışındaki bir takım unsurlardan faydalanmasını da sanatçının muhtevasına göre tâyin edeceği zorunluklar olarak kabule mecbur kalıyorum. Steinbeck türkçelerini okuduğum kitaplarında dialog tarzını öne alır başarılı olur; Orhan Kemal'in

Murtaza'sı Cemile'si de öyle olabilir. Ama bu konuşmalara dayanmayan romanlara okuyucu ile de yakınlık duyulmayacak mı demektir? Meselâ Sait Faik'i alın, böyle bir yapısı yoktur da eski midir? Nureddin Demir'in Yeni İstanbul'da yayınlanan Esir Şehrin insanları okuyucuyu sıkır mı? Ne münasebet, tersine; eğer yazar «bakın burada konuşan kahraman değildird benim» gibilerden ukalâ bir tavır da almaz —ki Nureddin Demir böyle bir romancı— okuyucuyu büsbütünahr götürür, büsbütün deryâ-dil bir roman yaratır. Hikâyecilerimizin yapılarında ısrâr edenleri var; okunuyorlar mı? Sait Faik, Samim Kocagöz, Kemal Bilbaşar okunuyorlar mı?

Hikâyede, romanda değişen birşey yoktur demeye getirmiyorum; elbette var. Ama «yapısı konuşmalara dayanmayan roman eskimıştır». Mesele bu şekilde konursa yanlış, diyorum.

Semih BUĞU

TİYATRO

Avni Dilligil, Bizim Tiyatro adı altında yeni bir topluluk kurmak niyetinde. Pazartesi geceleri boş olan Ses sahnesinde oynayacak. Daha çok modern Amerikan piyesleri seçilecekmiş. Gereki teşebbüslere geçilmiş, hattâ bir hayli ilerlenilmiş. Kendisi şöyle diyor: Bugün İstanbul sahneleri ya alaylı ak-

(Sonu S. 4 de)

Hikâye

Tahsin YÜCEL

(Baştafi S. 1 de)

M E K T U P

— Yaz işte gardaş, bilmez dâalsin ya, mektep melmeket gördün bunca yıl! Nasıl münasib ise eyle yaz. «Evelâ mahsus selâm ederim.» de, sonra «Çocuklar ellerinden öper.» de, sonra da «Çocukların hali perişan.» de, bunu unutma! Altına da bir cızzık çek istersen... Çocuklar perperişan gardaş, iplik gibi inceldiler bu ayın içinde. Kepekten o sandılar gayrı, epmek isdiyollar, «Epmek!» diyollar da başka bişey demiyollar. Üçü de güccük daha, vardan yoktan ağnadıkları yok. Veriyollar ağıdı, üçü üç yerde sinileyip duruyor, başımın etini yiyollar... Bir sabrediyom, iki sabrediyom, sonra burama çıkıyor... Ahiyom elime bir deynek: vur da vur, vur da vur!.. Sonra da pişman oluyom, «Bu kaderi kara yavruların günahı ney idi ki bu kadar dövdüm?» diyom, veriyom ağıdın eyâsini, bir yumup on dökiyom. Beyle beyle gözden oldum. Gözlerime bir aman sız dert geldi, on gündün belli neler çektim neler!.. Bir sızı, bir kan, bir düman!.. Hele bir de gece oldu mu... Sen bana sor o zalim geceleri!..

Tem üç yol geddim o zalim tokturun dayırasına, elini bile değdirmedi. Ağnadım ki bu dünya tekerlek şapkalıların dünyasıymış, fikareliğinin kimse-sizlik kapiya konacak bişey dâal imiş gardaş! Tekerlek şapkalıların camı can, hastesi haste, gözü göz... Bizi kim n'ütin? Tırnak kadar kıymatımız yok bizim. Biz dünyaya gelmeli dâalimissik amma olmuş bir kere.

Ney ise gardaş, başım ağrıtmıyayım...

Yeni Baştan Olacağı Benziyor

Bıkmamışım,
tadından tuzundan memnunum hayatın.
Acısı

malûm..
Maalûm bir şeyler de var
Söyliyemediğim.
Doğu postası kalkar Haydarpaşadan
Yolcular.....
Taaaaa

Kurtalana kadar
Yolcular

Belli bıkmamışım,
Avuç içi kadar Türkiyem
Sen Edirne de
Ben Hakkârîde bir nefes alayım.
Ko nolursa olsun
Bu toprak, yollarda başım..

Kamanda bir asker arkadaş vardır.
Şimdi, Karaoğlan Çarşısında elleri
ceplerindedir

Söyle, Ankarada taze meyva yenmez?"
Essah Dünya böyle çiğnenmese de
böyle demişler..

Murada onlar ermiş,
Biranın soğuğunu onlar içmiş
Onlar yemişler
meyvanın eyisini..

Belliki bıkmamışım,
Gün devrede dursun
Esenboğadan yana.
Ve ortada durup dururken bunca baba

Yığıtlık
Hepten eftârlanmak düşmez insana.

Nazlı CILVANALI

Gözümün ağrısı artınca sabahınan erkenden tokturun dayırasına gettim. Bekle bakam bekle, sıram bir türlü gelmedi. Bir de baktım ki öylen olmuş, dayırayı kapiyollar...

«Ben?» dedim..

«Sıra gelmedi, ni'yniyek!» dediler.
«Tekerlek şapkalılar sıra mıra tanımıyor amma, kafalarını uzattılar mı toktur hemen çağırıyor...» dedim.

«Bas!» dediler..

Geri döndüm. Pabiçlarımı da yitirdim geldim. Her yanı güzelcene sula-mış süpürmüşler idi, ayakkabıynan çıkmıya kıyamadım. Pabiçimi çıkardım, süllümün altına koydum da kıktım yukarı. Sonra bir de aşşaya endim ki han-da geden pabiç!.. Almış götürmüş bana donesiceler, çorabınan geldim eve...

Sabaddan gene geddim. Daha kim-seler yoğudu. Kapının dibine çömelip oturdum. Ben oturduktan sonra kalabalık çoğalmıya başladı. İçik sonra da toktur geldi. Bana bakmadı bile, evvelâ tekerlek şapkalıları, sonra da başkalı- rını çağırıldı. Epeyce bekledim gene. Beni çaarana kadar öylen oldu. Çaarıp da eyicene muayene etmedi ya! Şeyle uzak-tan bir baktı:

— Başka melmeketlere, hastaneye get. Yoğusa gözün geder.» dedi.

«Toktur bâ...» dedim.

«Eyle işte! Ben el katamam, ben ağnamam.» dedi.

«Toktur bâ...» dedim.

«Haydı get işte gayrı, diyecâmi de-dim! Adımı mı belliyon?» dedi.

Yörüdüm eve geldim. Verdim ağıdı, verdim ağıdı!.. Sabahlara kadar çır çır çığırdım, sabahlara kadar kahrettim o Feleğe...

Sabah oldu, sızı gene kesilmedi. Da-yanamadım, gene geddim...

«N'olur kele toktur bâ, dedim, şunun sızısını gederecek bir ilâc ver barı!..»

«Get bine gadın, get, dedi, çileden çıkarma adamı! Anca başka melmekette eyi olur sentin gözün; ben ağnamam de-dim ya!..» dedi.

Aşına bakarsan it gimi ağnar; zen-ginin gözü ağrırsa eyle bir ağnar kil!.. Fıkarenin hasdeliğ başka türlü olur zahar... Söylediği söze bak şu dövyi-sün: Başka melmekete getmeliyimissim! İlahim herif, sidikliklerin tutula da mer mer meliyessin, derdine derman bulunmı-ya! Başka melmekete neyinen gedilir, bilmiyon mu? Parayınan gedilir başka melmekete!.. Param olsa döllerime ep-mek alırdım, param olsa bu dertlere düşmezdim...

Tokturdan umudum kesilince koca karılara mum oldum... Onnar da n'adar ilâc bilir imiş! Her biri birşey söyledi. Ne dediler ise etdik... Yüzellik dediler koyduk, kara biber dediler koyduk, çeşmek dediler koyduk, kız südü dediler koyduk, polat sekeri dediler koyduk... Koydukça daha çok arttı gözlerimin sızı-sı... Hele kara biber börtleyi koydu, bayır bayır yaktı gözçâzımı. Sol gözüm heç görmüyor gayrı... Varsın görmesin isterse, — Bu dünya görülecek dünya dâal — amma şu sızı kesilsin gayrı! Bir türlü kesilmiyor kahrolasica...

İşte günnerden belli bu haldayım gardaş! Söylemek kolay, yazmak kolay amma çekmek zor! Felek kimselere çek-tirmesin, kimselere dert verip de derman aratmasın...

Kendi gedeli bir ayı geçti, bir ku-ru selâmı bile gelmedi..

Gözlerine kurban oluyum, ayakları-nı öpiyüm gardaş, hepisini de yaz bun-narın! «Duracak sıra dâal» de, «Durma gel!» de, «Hemi de zayıfsın sen; Çuku-rova'nın havasıyla adamına yara-maz.» de, «Mektubum eline dâar dâmez yola çık!» de... Bir cızzık da bunun al-tına çek... Çek amma edressini bilmiyok soyhamın!.. Kâadin üstüne adını yazsan, altına da «Çukurova» desen geder m'o-la?..

Tahsin YÜCEL

EDEBİYAT KIRKPINARI

(Baştafi S. 1 de)
Çekten benimsemiş, kendi bilgi ve nu-fuzlarını edebiyat piyasasında onlar için uysal bir vasat hazırlama amacıyla seferber etmiş olsalardı bugün du-rum bambaşka olurdu. Kısacası onların yüzünden mi diyelim, yoksa sâyesinde mi, orasını bilemem, bugünün gerçek bir değer taşıyan edebiyatı edebiyat piyasasının dışında kalmıştır.

Gençler hallerinden şikâyetçi değiller mi? Elbet şikâyetçidirler. Ama onla-rın yapıp yakılmalarına bakıp da ihti-yarların önünden kalkan sofrta artıklarına razı olacakları hiç sanılmasın. Bir vakitler tefe alınma pahasına da olsa adlarının gazete sütunlarında çı-kmasına can atan gençler, bugün elle-rindeki imkânları zorlamaya, sanat ve dünya görüşlerinden fedakârlık etmek-sizin edebiyat piyasasına kılınçlarının hakikiyla girme çarelerini aramağa baş-lamışlardır.

Öbür yandan ihtiyarlar da pırelen-miyor değil. Kendileriyle genç kuşak arasındaki uçurumun günden güne derinleştiğini fark ediyorlar. İçlerinde gençlerle kaynaşabildiği ölçüde diri ka-labileceğini anlayacak zekâda insanlar var. Neylersin ki kendilerini arkada bı-raktıkları yıllara bağhyan köprüleri yı-kacak cesarete değiller! Eh! O zaman gelsin Devlet Baba! Gelsin davullar zurnalar, pesrevler kırkpınarlar! Başa güreşenler hep eski kodamanlarmış, ol-lur a! «Bir daha seneye delikanlım, he-le bu sefer başaltına güreş de bakalım» ağzılarından sonra arka sıvazlamalar, pöhpölemeler... Yama da bir uyuz ke-çi katfılar mı, değme gitsin keyfine! Genç memnun, ihtiyar memnun. Asrı-mız cennet gibi!

Nurullah Ataç düşünürlerimizde tarih görüşünün eksikliğinden yakını-yor. Sonra «Ne biliyorsunuz» diyor Or-han Burian'a «ödülleri verecek kurul-lara getirilen üyelerin hep yetkin, gill-iğsiz tarafsız kişiler olmyacağını?» Demek aydınlarla şimdilik iltifat etme-mesini olağan görmemiz gereken yaş ve yapıda bir iktidar, namus ehlinde kurulur kurup, sırf sanatın toplum ha-yatındaki önemini kavradığı için, ken-dini ekmek elden su gölden tenkit etsin-ler diye sanatçılara kendi eylele mükâ-fat dağıtacak! Ne bolluk bu!

Tasarlanan bu edebiyat Kırkpına-rında güreştirilmesi söz konusu edilen bu gençlerin de bir diyeceği var. Üstat-lar biz bu işte yokuz. Siz aranzda de-ğerlerinizi biçin, davullarınızı, zurnala-rınızı çalın, pesrevlerini oynayın, gürlü-tüye vurup işi, aslan payını kendinize ayırıp, güle oynuya dönün rahat döşe-ğinize. Sanki şimdide kadar yaptığımız başka bir şeymiş gibi..

CAN YÜCEL

kendi gerçeklerine sırt döndürülerek ve aşk türküleri düzülerek kazanılmış bir şöhrat. Ben filmin rejisörlüğünü ba-na verdikleri zaman şöyle düşünmüş-tüm. «Pir Sultan Abdalların, Dadalo-ğullarının bugünkü benzerinin hayati-ni filme alıyorum.» Yazık ki düşündü-ğümün tam aksi oldu. Nitekim Veysel'i köylüleri de sevmiyor. Lanse edenlerin bütün iddialarına rağmen Veysel onları söyleyememiş ki..

Böylece Veysel kanalından gelip Bedri Rahmi ile realize edildiği zanne-dilen pek çok şeyin gerçekten uzak ol-ması düşündükleriminin bütününe yap-mamı çelmeledi.

Bunların dışında bir de bütün filmler için ortaklaşa imkânsızlıklar var. Teknik yetersizlikler, zamanın çok az oluşu, Veysel'i canlandıran arkadaşın role ihanet etmesi, prodüktör meselesi, kazanç arzusu v.s. Fakat son konuda beni fazla konuşturmayın ekmeğinden edersiniz.

5) Başka memleket sinemalarının nasıl bir gidisi var?

5) Avrupa ve Asya sinemasının müthiş ilerlemesine ve gerçek hüviyetine kavuşmasına mukabil Amerika sine-ması son on sene içinde epey geriledi ve sahteleşti. O şimdi renkli kurdelelerle göz boyuyor.

6) Sinema konusunda bu ileri dü-şünceleri gerçekleştirmiş rejisörler kim-ler?

6) Sinemanın esasını kuran büyük nazarıyatçı ve rejisör Eisenstein, D. W. Griffith, C. Chaplin, Elia Kazan, ve Meksikalı öçümlük rejisör Emilio Fernandez.

Sanatın Faydası Konuşulurken

(Baştafi S. 1 de)
lum kuvveti»nin yerini bir yenisi alı-yordu. Ama bu defa toplumlar gelişme-lerine engel olan bu zararlı kuvvetler-den tamamiyle kurtulacaklardı. Bunu bilim de böyle söylüyor, olaylar da. Sa-nat, bu «zararlı toplum kuvvetleri» mev-cut oldukça onlardan kurtuluşumuza yaradığı için ve yaradığı kadar fayda-hıdır. Fakat ya onlar ortadan kaybol-duktan sonra? O zaman artık sanatın faydasından bahsedilmeyecek mi?

BERABER

(Baştafi S. 3 de)
törlerin, meşrutiyet tiyatrosunu temsil edenlerin, yahut ta üç beş snopa vakit geçirtmekten başka bir işe yaramayan-ların elinde Oynadığının şuuru varmış aktör ve aktris, ona bunu öğretecek re-jisör görmeyorum. Bunca zamandır ileri bir anlayışla sahneye konmuş dü-ğün bir yerli piyes görmedik. Müellif, rejisör, aktör, aktris v.b. katıldığı ti-yatronun kolektif bir sanat olduğunu, kişisel gayretlerle oyunun sürüklenemi-yeceğini bilmek gerek. Her oynayan, bü-tün içinde bir parça olduğunu, ancak bütünüün başarısını sağlayarak kendi ba-şarısını hazırlayabileceğini bilmeli kol-lektif anlayışa uyarak rolünü yapmalı-dır. Bugün çalışan sahnelerde bunlar yok. Bizim tiyatro bu eksiği kapatacak-tır. Göreceksiniz.»

Avni Dilligile başarılar dileriz.

BERABER

15 günlük fikir - sanat dergisi
Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:

METİN ÖZEK

P. K. 38, Aksaray - İstanbul
Abone bedeli:
1 yıl 400 Krs., Altı aylık 200 Krs.,
İSTANBUL MATBAASI
15-Ekim-1952